

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **D. A.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 5 czerwca 2024 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 8 grudnia 2023 r., sygn. akt II Ka 583/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Biłgoraju

z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 151/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego D.A. kosztami postępowania kasacyjnego.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 151/22, Sąd Rejonowy w Biłgoraju uznał oskarżonego D. A. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów wyczerpujących dyspozycję przepisu art. 286 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności uznając, że czyny te stanowią ciąg przestępstw z art. 91 § 1 k.k. Na podstawie zaś przepisu art. 46 § 1 k.k. Sąd ten orzekł także

wobec oskarżonego D. A. obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonych określonych kwot pieniędzy.

Apelacje od wyroku sądu pierwszej instancji złożyli oskarżyciele posiłkowi, obrońca oskarżonego oraz osobiście oskarżony D. A.

Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2023 r., stgn. akt II Ka 583/23, Sąd Okręgowy w Zamościu, częściowo uwzględnił apelację D. A., w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu przypisanego mu w pkt. II wyroku sądu *meriti*. Natomiast w zakresie czynów z pkt. I i III zaskarżonego wyroku Sąd drugiej instancji ustalił i przyjął inne kwoty niekorzystnego rozporządzania mieniem, do których oskarżony doprowadził pokrzywdzonych J. K. i J. W., a także uchylił orzeczenia o karze, obowiązku naprawienia szkody oraz kosztach sądowych. W uwzględnieniu z kolei apelacji oskarżycieli posiłkowych Sąd Okręgowy w Zamościu przyjął za ciąg przestępstwa przypisane w pkt. I i pkt. III, a na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 3 lat pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 46 § 1 k.k. w związku z czynami z pkt. I i III wyroku Sądu Rejonowego w Zamościu orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody na rzecz pokrzywdzonych w zmienionej wysokości. W pozostałym zaś zakresie utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji.

Kasację od wyroku Sądu drugiej instancji wniósł obrońca skazanego D. A., który zarzucił przedmiotowemu rozstrzygnięciu rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k., poprzez naruszenie przez Sąd Okręgowy w Zamościu: zasady swobodnej, kontrolowanej oceny dowodów i popadnięcie przez Sąd Okręgowy w dowolność ocen, w szczególności poprzez aprobowanie ustaleń wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju w zakresie oceny wyjaśnień skazanego D.A., zeznań świadków przesłuchanych w toku postępowania sądowego, a także poprzez nieuwzględnienie przy wspomnianej ocenie materiału dowodowego szeregu okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, skutkujących niewłaściwym przyjęciem, iż skazany dopuścił się zarzucanego mu czynu;
2. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., poprzez jego niezastosowanie i orzeczenie przez Sąd drugiej instancji kary pozbawienia wolności w wymiarze 3

lat, podczas gdy Sąd drugiej instancji powinien uchylić wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Jednocześnie autor kasacji wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku, a także poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, lub o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w Zamościu, celem właściwego rozpoznania apelacji wniesionych na korzyść skazanego D. A.

W odpowiedzi na kasację Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną należało oddalić na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

Wniesiona w niniejszej sprawie kasacja ma w istocie na celu doprowadzenie do ponownej kontroli odwoławczej, tym razem przez Sąd Najwyższy. Nie temu jednak ten nadzwyczajny środek zaskarżenia służy. Podnoszone w niej kwestie ujęte w pkt. 1 były już wskazywane w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji. Sąd odwoławczy w prawidłowy i wyczerpujący sposób odniósł się do tych zagadnień, o czym przekonuje rzetelne uzasadnienie jego wyroku. Sąd odwoławczy odwołał się przy tym do konkretnej argumentacji przemawiającej za zajętym stanowiskiem.

Chociaż w pkt. 1 kasacji formalnie postawiono zarzut nierzetelnie przeprowadzonej kontroli odwoławczej, to trafnie wskazał prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, że faktycznie dotyczy ów zarzut błędnej oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, o czym świadczy wskazywanie na obrazę przepisów prawa procesowych wymienionych w art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., albowiem przepisy te dotyczą sposobu zbierania oraz oceny dowodów i mają zastosowanie przede wszystkim do postępowania dowodowego przeprowadzanego przez sąd *a quo*. Słusznie wywodził dalej autor odpowiedzi na kasację, że Sąd Okręgowy w Zamościu, jako Sąd drugiej instancji, nie przeprowadzał osobiście dowodów i nie dokonywał własnych odrębnych ustaleń faktycznych, w zakresie wskazanym przez autora kasacji, w związku z czym zarzucanie Sądowi odwoławczemu naruszenia przepisów dotyczących

postępowania dowodowego, jest nieuprawnione. Sąd ten bowiem nie przeprowadzał dowodów w kwestii ustaleń co do faktycznego zamiaru otworzenia przez D. A. firmy zajmującej się sprzedażą odzieży używanej. Nie ocenił również odmiennie tak zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł naruszyć wymienionych przez skarżącego przepisów. W przypadku, który ma miejsce w analizowanej sprawie Sąd odwoławczy weryfikuje jedynie ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Takiej weryfikacji sąd *ad quem* dokonał o czym świadczy wydanie orzeczenia uniewinniającego D. A. od jednego z zarzucanych mu czynów oraz korekta wyroku sądu *meriti* w zakresie kwot niekorzystnego rozporządzenia mieniem, do którego skazany doprowadził dwoje innych pokrzywdzonych. Należałoby zatem w skardze kasacyjnej wykazać wadliwość argumentacji Sądu odwoławczego w zakresie weryfikacji takiej oceny. Skarżący tego jednak w treści analizowanego nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie uczynił. Uwagi ujętej w kasacji o „niewyczerpujących rozważaniach w zakresie zarzutów apelacyjnych zawartych w apelacji obrońcy”, nie można traktować jako konkretnych argumentów świadczących o wadliwości weryfikacji ocen Sądu pierwszej instancji, dokonanej przez Sąd odwoławczy. Z powyższego wynika, że zarzut kasacyjny sformułowany w pkt. 1 kasacji, jest faktycznie zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych wynikającego z błędnej oceny dowodów dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, natomiast nie stanowi zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, jak na to w kasacji wskazuje obrońca skazanego D. A.

Autor kasacji na podstawie wyjaśnień złożonych przez skazanego D. A. polemizuje z ustaleniami dokonanymi przez Sąd Rejonowy wskazując, że z zeznań w charakterze pokrzywdzonych J. K. i J. W., nie wynika, aby skazany dopuścił się zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów. Jak podnosi dalej skarżący z zeznań świadków: I. A., D. A. i K. Z., jednoznacznie wynika natomiast, że oskarżony D. A. chciał otworzyć firmę zajmującą się sprzedażą odzieży używanej i nie miał na celu oszukać kogokolwiek, co zostało całkowicie zbagatelizowane przez Sąd pierwszej instancji przy wydaniu zaskarżonego wyroku.

Nie budzi wątpliwości, że Sąd drugiej instancji prawidłowo zaaprobował ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji wskazując na staranne

poczynienie ustaleń faktycznych oraz oceny dowodów służących tym ustaleniom. Szczegółowo odniósł się do wyjaśnień oskarżonego, przekonująco wskazując, dlaczego odrzucił dowody mające świadczyć w ocenie oskarżonego na jego korzyść, to jest zeznania K. Ż., a także D. i I. A. (s. 4-10 uzasadnienia SO).

Wbrew temu co twierdzi obrońca w kasacji, Sąd odwoławczy rzetelnie i wyczerpująco rozpoznał zarzuty apelacyjne podniesione przez samego skazanego, jak i jego obrońcę, omawiając i analizując każdy z nich. Przywołał konkretne dowody, a także argumentację wskazującą na poprawność poczynionych w sprawie przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych co do czynów zarzuconych w pkt. I i III aktu oskarżenia. Przekonująco uargumentował, dlaczego wersja zaprezentowana przez oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie. Biorąc pod uwagę powyższe, wskazany w pkt. 1 zarzut kasacji należy uznać za całkowicie chybiony.

Za skuteczny nie mógł zostać również uznany zarzut sformułowany w pkt. 2 kasacji, tj. zarzut obrazy przepisów prawa procesowego wymienionych w art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. I w tym przypadku trafnie zauważył Prokurator, że skarżący powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2007 r., IV KK 210/07 (teza 3), które stanowi, iż na podstawie art. 440 k.p.k. niedopuszczalne jest reformatoryjne orzekanie w instancji odwoławczej na niekorzyść oskarżonego, pomimo wniesienia środka odwoławczego na jego niekorzyść, a gdyby faktycznie miało dojść do zmiany orzeczenia na niekorzyść oskarżonego, to Sąd odwoławczy może jedynie uchylić zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji, natomiast nie może samodzielnie go zmienić, pomijając wszelako całość wyводу Sądu Najwyższego. Jak to bowiem wskazano w powołanym orzeczeniu, powyższy przepis – art. 440 k.p.k. – dotyczy wyłącznie przypadków, gdy sąd stwierdzając rażącą niesprawiedliwość orzeczenia, celem jego korekty musiałby wyjść poza granice zaskarżenia i podniesione zarzuty (podkreślenie SN) i wtedy wydać orzeczenie reformatoryjne.

W analizowanej sprawie takiej potrzeby nie było, ponieważ Sąd zmieniając karę na niekorzyść D. A., uczynił to w konsekwencji apelacji złożonej przez oskarżycieli posiłkowych. Ten środek odwoławczy wniesiony był na niekorzyść oskarżonego. Wprost określał granice zaskarżenia oraz zawierał konkretny zarzut,

który dotyczył rozstrzygnięcia o karze. Wobec powyższego Sąd drugiej instancji podwyższając wymierzoną karę pozbawienia wolności wobec oskarżonego D. A., nie musiał stosować przepisu art. 440 k.p.k. Po stronie Sądu drugiej instancji nie istniał wobec tego obowiązek uchylania zaskarżonego wyroku i Sąd ten – w związku z podniesionym zarzutem, wniesionego na niekorzyść oskarżonego, zwykłego środka odwoławczego – samodzielnie mógł zmienić karę na w kierunku dla D. A. niekorzystnym. Biorąc zatem pod uwagę powyższe nie można mówić w tej sprawie o jakiegokolwiek obrazie przepisu art. 440 k.p.k., który nie był i nie musiał być stosowany.

Wobec uznania kasacji za oczywiście bezzasadną, należało – na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. – obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

Uwzględniając powyższe orzeczono, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

SSN (Tomasz Artymiuk)

[PGW]

[ał]